

Dato: 26.10.2020 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 20/22407 J.post ID: 20/229337
Saksbehandler: Ove Myrvåg
Saksansvarlig: Berit S. Møller-Pettersen

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Hovedutvalg for barn og unge	10.11.2020	067/20
Hovedutvalg for bistand og omsorg	11.11.2020	067/20
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur	12.11.2020	083/20
Utvalg for samarbeid	10.11.2020	036/20
Formannskapet	18.11.2020	220/20

KOSTRA-nøkkeltall 2019 - Analyse av ressursbruk og tjenestedata for Bærum, sammenlignet med ASSS-kommunene og Asker

Formannskapet-18.11.2020- 220/20

Innstilling:

Rapporten *KOSTRA-nøkkeltall 2019* tas til orientering.

Vedtak:

Saken sendes kommunestyret til orientering.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-12.11.2020- 083/20

Innstilling:

Rapporten *KOSTRA-nøkkeltall 2019* tas til orientering.

Bærum kommune skal ta initiativ til å inkludere sentrale indikatorer for klima- og miljø-arbeidet i fremtidig KOSTRA-rapporteringer

Hovedutvalg for bistand og omsorg-11.11.2020- 067/20

Innstilling:

Rapporten *KOSTRA-nøkkeltall 2019* tas til orientering.

Utvalg for samarbeid-10.11.2020- 036/20

Vedtak:

Rapporten *KOSTRA-nøkkeltall 2019* tas til orientering.

Hovedutvalg for barn og unge-10.11.2020- 067/20

Innstilling:

Hovedutvalg barn og unge tar sak om KOSTRA-nøkkeltall 2019 til orientering.

Hovedutvalg for barn og unge-10.11.2020-067/20

Innstilling:

Hovedutvalg barn og unge tar sak om KOSTRA-nøkkeltall 2019 til orientering.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-12.11.2020-083/20

Innstilling:

Rapporten *KOSTRA-nøkkeltall 2019* tas til orientering.

Bærum kommune skal ta initiativ til å inkludere sentrale indikatorer for klima- og miljø-arbeidet i fremtidig KOSTRA-rapporteringer

Hovedutvalg for bistand og omsorg-11.11.2020-067/20

Innstilling:

Rapporten *KOSTRA-nøkkeltall 2019* tas til orientering.

Utvalg for samarbeid-10.11.2020-036/20

Vedtak:

Rapporten *KOSTRA-nøkkeltall 2019* tas til orientering.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Rapporten *KOSTRA-nøkkeltall 2019* tas til orientering.

SAKEN I KORTE TREKK

I denne analysen presenteres KOSTRA-tall basert på de endelige tallene fra 2019.

Ressursbruken presenteres med økonomiske nøkkeltall og sentrale tjenestedata for de ulike tjenesteområdene sammenliknet med kommunene i ASSS-nettverket.

På velferdsområdet (grunnskole, barnehage, barnevern, helsetjeneste, sosialtjeneste og bolig og pleie og omsorg), presenteres indikatorer for produksjon og effektivitet. Produksjonsindeksen måler forskjeller i produksjon av tjenester sett i forhold til behov. Ved å se produksjonen av tjenester innenfor hver sektor sett i forhold til ressursinnsatsen, kan forskjeller i effektivitet måles.

Analysene bygger på sammenlikninger mellom Bærum, ASSS-kommunene og Asker. I tillegg vises enkelte nøkkeltall for to foregående år, noe som gir anledning til å analysere egen utvikling over tid.

Siden forrige KOSTRA-rapport ble fremlagt for Formannskapet 26.11.2019 (Sak 202/19), har det vært en ekstraordinær innsats blant økonomer og en bred involvering av fagpersoner i arbeidet med kvalitetssikring for å sikre riktig innrapportering av KOSTRA-data. Det har også vært fokus på

forbedringsarbeid i forhold til analyser og forståelse av KOSTRA-indikatorene. Synliggjøring av forutsetninger og årsaksforklaringer gir en bedre forståelse av sammenhengen mellom KOSTRA-tallene og tjenesteproduksjonen i kommunen, slik at KOSTRA-analysen kan brukes i arbeidet med styring og tjenesteutvikling. Felles forståelse av KOSTRA-nøkkeltallene i organisasjonen vil også bidra til bedre kvalitet og riktig innrapportering av KOSTRA-data til SSB. Denne rapporten sendes også til hovedutvalgene til orientering.

Kommunebarometerets analyse av Bærum med tilleggsopplysninger/vurderinger fra Kommunedirektøren følger denne saken som vedlegg. Dette for å gi leserne mulighet til å se sammenhengen mellom sammenlikningene i denne KOSTRA-rapporten og Kommunebarometeret 2020 som ble publisert 1. oktober 2019.

Generelt om KOSTRA tall, ASSS samarbeidet og Kommunebarometeret:

KOSTRA (KOMMune-STat-RApportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Statistisk sentralbyrå (SSB) publiserer ureviderte tall for kommunene 15. mars, og reviderte tall 15. juni. I nøkkeltallene sammenstilles data som rapporteres direkte fra kommunene til SSB og tall hentet fra nasjonale registre utenfor SSB.

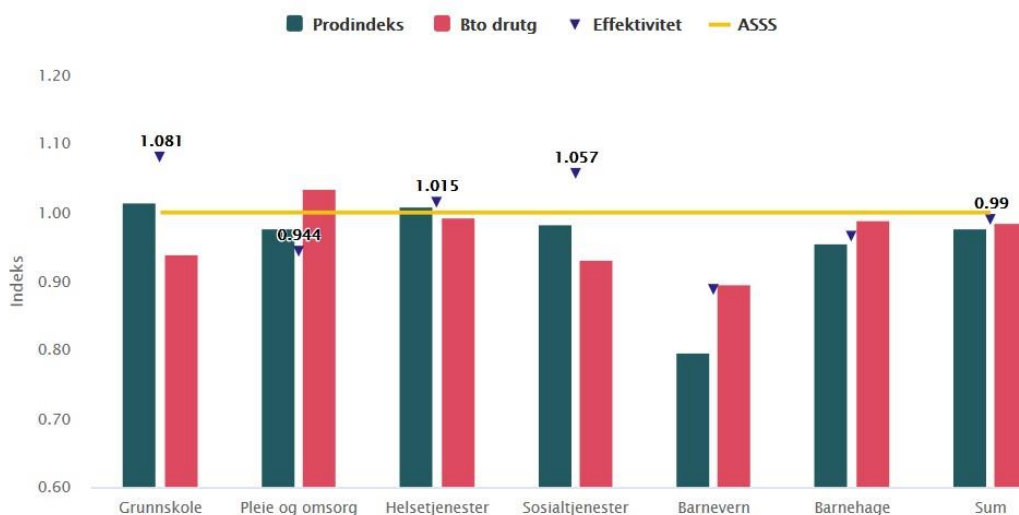
Mange av kommunene i Norge er svært små til middels store. Behovet for tjenester i en befolkning og hvordan dette løses, vil i mange sammenhenger påvirkes av kommunens størrelse og strukturer. I tillegg er kvaliteten på all statistikk avhengig både av måten data innrapporteres på og hvordan de bearbeides og presenteres. Erfaringsvis har det derfor vist seg å være viktig å sammenlikne seg med kommuner med mest mulig lik størrelse og sammenfallende utfordringer, slik Bærum gjør i ASSS-samarbeidet.

ASSS (Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner) er et nettverkssamarbeid med fokus på bruk og kvalitetssikring av KOSTRA-tall. Samarbeidet er mellom følgende storkommuner; Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Kristiansand, Drammen, Fredrikstad, Tromsø, Sandnes, Bærum. Kommunenes sentralforbund (KS) bistår som utreder, prosessveileder, rådgiver, og sekretariat for arbeidet med styringsinformasjon.

ASSS-samarbeidet har medført at kommunen har fått god kjennskap til mange av nøkkeltallene. De er gjennomgått og analysert både av KS og av ASSS-kommunene i rapporter og på nettverkssamlinger. På nettsiden www.asss.no finnes analyser og statistikk basert på ASSS-data. Kommunebarometeret publiseres av Kommunal Rapport, og er en sammenlikning av landets kommuner, som i 2020 er basert på til sammen 151 nøkkeltall innen 12 ulike sektorer. Tallene er i hovedsak hentet fra Statistisk sentralbyrås KOSTRA-database for 2019. I tillegg er det hentet statistikk fra andre kilder som Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning. Hver sektor har fått en viss vekt i barometeret. Vektingen er skjønnsmessig gjort av Kommunal Rapport. Kommunal Rapport rangerer og gir karakterer på de enkelte indikatorene i barometeret. I barometeret for 2020 tilsvarer karakteren 3,5 gjennomsnittet for Kommune-Norge. Oppnår man bedre enn 3,5, så er man bedre enn gjennomsnittet i landet.

Hovedfunn i KOSTRA-analysen av tjenestene:

Samlet ligger Bærum omtrent på ASSS-snippet på produksjonsindeksen. Figuren under viser variasjonene på produksjonsindeksene for tjenesteområdene som inngår i indeksen i forhold til ASSS-snippet. Bærum har høyest produksjon på grunnskole med 1,5 prosent over ASSS-snippet, og lavest på barnevern der kommunen ligger 20,4 prosent lavere enn snippet.

Kilde: asss.no

I Kommunebarometer for 2020 kommer de største kommunene i landet stort sett dårligere ut i rangeringen av landets kommuner på de store områdene, med unntak på grunnskoleområdet. I Kommunebarometeret har Bærum ganske lik profil på plasseringene på flere av sektorene som snippet for de største kommunene i landet.

Samlet sett er Bærum på 15. plass i barometeret og har den 2. beste plasseringen blant ASSS-kommunene og Asker. På sektorene varierer plasseringene for Bærum fra nummer 4 til nummer 302 av landets 422 kommuner. Bærum har plasseringer på *topp 20-listen* innen sektorene grunnskole, barnevern, økonomi og miljø. Bærum har lave plasseringer innen *pleie og omsorg, barnehage og saksbehandling*.

KOSTRA-rapporten og Kommunebarometeret har forskjellige inndelinger av tjenestene. Nedenfor er trukket ut hovedfunn på tjenesteområdene basert på inndelingen i KOSTRA-rapporten.

Grunnskoleopplæring – KOSTRA rapporten

- En effektiv grunnskole med høy produksjon og lave kostnader
- Lav andel elever med spesialundervisning
- Oppfyller lærernormen på 5. – 8. trinn
- De beste resultatene i ASSS-nettverket

Grunnskoleopplæring – Kommunebarometeret

- Bærum er rangert på 7. plass i Kommunebarometeret for 2020.
- Det er særlig høye skoleresultater som gir den gode plasseringen for Bærumskolen.

Barnehage – KOSTRA rapporten

- Økte kostnader til barn som får spesialpedagogisk hjelp
- Enhetskostnaden i kommunale barnehager viser en positiv utvikling
- Høy andel minoritetsbarn i barnehage

Barnehage – Kommunebarometeret

- Bærum er rangert på 294. plass i Kommunebarometeret for 2020.
 - De viktigste nøkkeltallene er her grunnbemanning per barn i kommunale barnehager, andelen kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen, og andelen ansatte i kommunale barnehager som har pedagogisk utdanning.
 - Barometeret viser at grunnbemanningen i kommunale barnehager i Bærum var 5,9 i fjor, noe som gav lav plassering. *Bærum forholder seg til nasjonal norm for grunnbemanning som tilsier 6,0 barn per voksen. Avvik skyldes tilfeldigheter ved telletidspunktet*
 - I tillegg trekker blant annet lav andel ansatte med fagutdanning ned plasseringen i Kommunebarometeret.

Barnevern – KOSTRA rapporten

- Lavt ressursbruk
 - Flere barn med tiltak
 - Færre akutte plasseringer og plasseringer i institusjon
 - Flere barn får spesialiserte og forebyggende barnevernfaglige tiltak i hjemmet, mens færre barn bor i fosterhjem eller på institusjon
 - Reduserte enhetskostnader

Barnevern – Kommunebarometeret

- Bærum er rangert på 4. plass i Kommunebarometeret for 2020.
- Høy plassering innen barnevern kan knyttes til lave dekningsgrader og at 100 prosent av barna under barnevernets omsorg har omsorgsplaner.

Pleie og omsorg – KOSTRA rapporten

- Høy dekningsgrad i omsorgsbolig for mennesker med utviklingshemming bidrar til høy totalutgift til tjenestene. Gjennomsnittskostnaden for tjenester i omsorgsboliger for mennesker med utviklingshemming ligger under ASSS snittet
- Kommunens utgifter til institusjon ligger noe høyere enn gjennomsnitt ASSS.
- Utgiftene pr mottaker og innbygger av hjemmetjenester er høyere enn gjennomsnitt ASSS.

Pleie og omsorg – Kommunebarometeret

- Bærum er rangert på 260. plass i Kommunebarometeret for 2020.
- Kommunens plassering er knyttet til flere nøkkeltall, «Andel ansatte med fagutdanning» og «Andel plasser i skjermet enhet, målt mot beboere på sykehjem over 80 år» teller mest av de nøkkeltallene kommunen har lavest plassering på.

Sosiale tjenester – KOSTRA rapporten

- Bærum har fortsatt svært lave dekningsgrader når det gjelder andel sosialhjelpsmottakere sett i forhold til antall innbyggere i tilsvarende aldersgruppe. Kommunen har spesielt lave andeler i aldersgruppen 18-24 år.
- Kommunen har også lave netto driftsutgifter til både sosiale tjenester totalt og også til utbetaling av sosialhjelp per innbygger 18-66 år. Utgiftene er lavere enn gjennomsnittet selv om det korrigeres for det forventede utgiftsbehovet i kommunen.
- Bærum har stigende stønadslengder og andel mottakere som mottar sosialhjelp som hovedinntekt i 6 måneder eller mer.
- Økning i ovennevnte indikatorer har ført til at også utbetaling av stønad per mottaker er stigende.

Sosiale tjenester – Kommunebarometeret

- Bærum er rangert på 175. plass i Kommunebarometeret for 2020.
- Det er særlig lang stønadslengde som bidrar mest til kommunens lave plassering.

Kommnehelse – KOSTRA rapporten

- Det er en marginal nedgang i både netto- og brutto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten sammenlignet med ASSS-nettverket. Kommunen ligger fortsatt over gjennomsnittet, men nærmer seg stadig.
- Bærum har lavest dekningsgrader i forhold til ergoterapi- og legeårsverk, til tross for små økninger.
- Innenfor helsestasjonene er dekningsgraden for helsesykepleiere lavest i nettverket og for jordmødre nest laveste i nettverket.

Kommnehelse – Kommunebarometeret

- Bærum er rangert på 160. plass i Kommunebarometeret for 2020.
- Det er særlig lave legeårsverk og helsesøsterårsverk, samt andel barn med fullført undersøkelse som bidrar mest til kommunens lave score. En gjennomgang av tallgrunnlaget viser imidlertid at årsverkstallene er her hentet fra A-meldingen som tar med seg både faste stillinger og vikarer og gir derfor feil årsverkstall.

Kultur og fritid – KOSTRA rapporten

- Netto driftsutgifter til bibliotek er høyere i Bærum enn ASSS-snittet og Asker. Det er kostnadskrevende i Bærum å drifte fem filialer, med høy servicegrad og avanserte tilbud. Tilgjengelighet dette gir for innbyggerne i hele kommunen er en politisk prioritering.
- ASSS-kommunene har konstatert ulik praksis ved føring av utgifter til generelle kulturtilbud hos bibliotek. Som tidligere år, er øvrige kulturindikatorer lavere i Bærum enn snittet. En eventuell endring i føring av kulturtilbud fra bibliotek til kultur, antas å medføre noe mer balanserte indikatorer.
- ASSS-kommunene har forskjellig utgiftsbehov og prioriteringer, som vil påvirke nivået for kulturfeltet i den enkelte kommune.

Kultur og fritid – Kommunebarometeret

- Bærum er rangert på 86. plass i Kommunebarometeret for 2020.
- Kommune har lave plasseringer på andel av elevene som går på kommunens musikk- og kulturskole og besøkstall for bibliotekene.

Kirke – KOSTRA rapporten

- Medlemstallet i Den norske kirke viser en nedadgående trend, mens trenden er økende for andre trossamfunn.
- Antall medlemmer i Den norske kirke er førende for tilskuddet til andre trossamfunn. Det benyttes en nasjonal utregningsmodell for tilskuddet. Økt driftstilskudd og investeringer til Den norske kirke, gir økt tilskudd til andre trossamfunn. For Bærum er tilskuddet til andre trossamfunn likevel redusert som følge av ekstra høyt tilskudd i 2017 grunnet investeringsnivå i Den norske kirke.

Kirke er ikke rangert som eget tjenesteområde i Kommunebarometeret.

Fysisk planlegging – KOSTRA rapporten

- Høyere brutto driftsutgifter til plansaksbehandling per innbygger kan blant annet forklares ved at Bærum har stor portefølje av prosjekter med høy kompleksitet. Bevisst samarbeid og bruk av ekstern kompetanse er nødvendig i de store planprosesser.
- Brutto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger er lavere enn ASSS-snittet og Asker. Tjenester innenfor området varierer mellom kommunene.
- Forklaringene på ulikt gebyrnivå innen plan- og byggesaksfeltet er flere. Selvkostprinsippet begrenser gebyret oppad til å dekke kommunens kostnader, som viser store forskjeller mellom kommunene. Bærum har forholdsvis høye utgifter i forbindelse med å ivareta sine lovpålagte oppgaver. Dette skyldes dels saksvolumet og sakskompleksiteten, men også de merkostnader som følger av kommunens sentrale plassering på Østlandet. Gebyrstrukturen i kommunene har også vist seg å være forskjellig. Så lenge metodikken for kostnadsanslag og begrunnelse for gebyrsatsene er ulike, gjør dette en sammenligning vanskelig.

Fysisk planlegging er ikke rangert som eget tjenesteområde i Kommunebarometeret.

Samferdsel – KOSTRA rapporten

- Bærum har 30,2 km vei per 10 000 innbyggere, dette er 7 % høyere enn nettverkssnittet. Andel vei tilrettelagt for syklende er høy i Bærum.
- For å analysere kostnadsbildet har ASSS-nettverket for Samferdsel etablert en egen rapportering på noen utvalgte fokusområder for veiforvaltning. For Bærum ligger utgifter til vinterdrift relativt høyt. Denne type utgifter kan knyttes til klimatiske forhold, noe som er svært varierende i ASSS-nettverket.
- Utgifter til trafiksikkerhet og vinterdrift har vært økende i perioden. Dette er knyttet til kommunens innsats på sykkel og mikromobilitet. Økte utgifter til vinterdrift er også knyttet til økt antall utkallinger til brøyterunder og strørunder med sand/singel og salt.

Samferdsel er ikke rangert som eget tjenesteområde i Kommunebarometeret.

Gebyrfinansierte områder – KOSTRA rapporten

- Disponibel ramme og avsetning/bruk av selvkostfond fastsettes i henhold til oppdaterte selvkostberegninger. Ved årsslutt foretas en etterkalkyle. Bærum gjør dette ved hjelp av konsulentfirmaet Envidan og IT-systemet Momentum.
- Årsgebyrene i Bærum er lavere enn gjennomsnittet i ASSS, med unntak av årsgebyret for vann som er fire prosent høyere enn gjennomsnittet.
- Bærum har lavere utgifter sammenlignet med ASSS-kommunene. Utgiftene er stabile i tre-årsperioden.

Vann, avløp og renovasjon – Kommunebarometeret

- Bærum kom på 191. plass innen dette tjenesteområdet.

Administrasjon og styring – KOSTRA rapporten

- KOSTRA-tallene for administrasjon påvirkes av flere faktorer, herunder i forhold til organisering (selskapsdannelser) og regnskapspraksis (i hvilken grad fellesfunksjoner henføres til tjenesteområdene).
- Utvikling i driftsutgifter til administrasjon har størst effekt på utvikling i driftsutgifter til administrasjon og styring.

- Økning fra 2018 til 2019 knytter seg i hovedsak til økt digitalisering, herunder økt IKT-innkjøp. I tillegg er det noe økning som knyttes til at større andel av utgifter til hovedtillitsvalgte og felles tjenester ble regnskapsført på KOSTRA-funksjonen til administrasjon.

Nøkkeltallet «Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet» er presentert under kostnadsnivå i Kommunebarometeret, men Administrasjon og styring – er ikke rangert som eget tjenesteområde i Kommunebarometeret.

Eiendom – KOSTRA rapporten

- Nedgang i energiforbruk fra 2017-nivå
- Lavere vedlikeholdsutgifter enn ASSS-snippet og Asker.
- Høyere arealbruk som kan knyttes til at det bygde for fremtidige behov.

Enkelte nøkkeltall tilhørende eiendom er presentert under Miljø og ressurser i Kommunebarometeret, men tjenesteområdet er ikke rangert i Kommunebarometeret.

Økonomi – KOSTRA rapporten

- Bærum har et netto driftsresultat som er over dobbelt så høyt som gjennomsnittet i ASSS-nettverket, bare Stavanger som ligger høyere.
- Bærum har de høyeste frie inntektene på grunn av de høye skatteinntektene.
- Bærum har avdragsutgifter som ligger lavere enn gjennomsnittet for ASSS.
- Bærum hadde investeringsutgifter over gjennomsnittet i ASSS-nettverket i 2019.
- Bærum har den laveste netto lånegjeld (gjeldsgrad) i ASSS-nettverket som gjør kommunen mindre sårbar ved rentehevinger – lånegjelden er stigende på grunn av høyt investeringsnivå.
- Bærum har den høyeste beholdningen av disposisjonsfond i nettverket som gjør kommunen robust til å møte mer økonomisk krevende perioder – det er lagt opp til større bruk av disposisjonsfond i kommende 5 års periode som vil redusere reservene.

Økonomi – Kommunebarometeret

- Bærum kom på 19. plass innen dette området.

Vedlegg:

KOSTRA-rapport 2019

5146949

Kommunebarometeret 2020, notat til formannskapet

5146950

219-Bærum_2020_endelig (3)

5146951

Behandlingen i møtet 18.11.2020 Formannskapet

Forslag fremmet av Kjell Maartmann-Moe, Ap

Saken sendes kommunestyret til orientering.

Votering:

Likelydene innstilling fra hovedutvalgene ble enstemmig vedtatt.

Kjell Maartmann-Moes forslag ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet-18.11.2020- 220/20:

Innstilling:

Rapporten *KOSTRA-nøkkeltall 2019* tas til orientering.

Vedtak:

Saken sendes kommunestyret til orientering.

Behandlingen i møtet 12.11.2020 Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur

Forslag fremmet av Ola H. Borchgrevink Pedersen, Ap

Bærum kommune skal ta initiativ til å inkludere sentrale indikatorer for klima- og miljø-arbeidet i fremtidig KOSTRA-rapporteringer

Votering:

Pedersens forslag ble enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-12.11.2020- 083/20:

Innstilling:

Rapporten *KOSTRA-nøkkeltall 2019* tas til orientering.

Bærum kommune skal ta initiativ til å inkludere sentrale indikatorer for klima- og miljø-arbeidet i fremtidig KOSTRA-rapporteringer

Behandlingen i møtet 11.11.2020 Hovedutvalg for bistand og omsorg

Votering:

Kommunedirektørens forslag ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for bistand og omsorg-11.11.2020- 067/20:

Innstilling:

Rapporten *KOSTRA-nøkkeltall 2019* tas til orientering.

Behandlingen i møtet 10.11.2020 Utvalg for samarbeid

Votering:

Enstemmig vedtatt

Utvalg for samarbeid-10.11.2020- 036/20:

Vedtak:

Rapporten *KOSTRA-nøkkeltall 2019* tas til orientering.

Behandlingen i møtet 10.11.2020 Hovedutvalg for barn og unge

Votering:

Kommunedirektørens forslag ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for barn og unge-10.11.2020- 067/20:

Innstilling:

Hovedutvalg barn og unge tar sak om *KOSTRA-nøkkeltall 2019* til orientering.